

עין משפט מסכת כריתות

דף ב.

עין משפט א

הרמב"ם הל' שנגות פ"א ה"ד

חטאת קבועה היא הבאה מן הבהמה בלבד * וקרובן
 עולה ויורד הוא קרבן שאינו קבוע אלא אם היה עשיר
 מביא חטאת בהמה ואם היה עני מביא עוף או עשירית
 האיפה כמו שיתבאר. נמצאת למד שכל העברות
 שהיחיד מביא על שנגתן חטאת קבועה ארבעים ושלש.
 ואלו הן: א) הבא על אמו. ב) הבא על אם אשתו. ג) הבא
 על אם אמה. ד) הבא על אם אביה. ה) הבא על בתו. ו)
 הבא על בת בתו. ז) הבא על בת בנו. ח) הבא על בת
 אשתו. ט) הבא על בת בתה. י) הבא על בת בנה. יא) הבא
 על אחותו. יב) הבא על אחותו שהיא בת אשת אביו. יג)
 הבא על אחות אביו. יד) הבא על אחות אמו. טו) הבא
 על אחות אשתו. טז) הבא על אשת אביו. יז) הבא על
 אשת אחי אביו. יח) הבא על אשת בנו. יט) הבא על אשת
 אחיו. כ) הבא על אשת איש. כא) הבא על הנדה. כב)
 השוכב עם זכר. כג) הבא על אביו. כד) הבא על אחי אביו.
 כה) השוכב עם בהמה. כו) האשה שמביאה עליה את

א. כסף משנה חטאת קבועה היא הבאה מן הבהמה בלבד וכו'. מפורש בתורה: ומה הוא הקרבן שמביא וכו'. מקראות אלו מפורשים בתורה:

הַבְּהֵמָה. נִמְצְאוּ כָּל כָּרְתוֹת שֶׁבְּעֲרִיּוֹת עֲשָׂרִים וְשָׁלֹשׁ.
וּבְשָׂאֵר הָעֵבְרוֹת שֶׁבַע עֲשָׂרָה. וְאֵלוֹ הֵן: א) הָעוֹבֵד עֲבוּדָה
זָרָה בְּמַעֲשֵׂהָ. ב) הַנוֹתֵן מִזְרָעוֹ לַמֶּלֶךְ. ג) בַּעַל אוֹב. ד) בַּעַל
יִדְעוֹנֵי בְּמַעֲשֵׂהָ. ה) הַמְּחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת. ו) הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. ז) הָאוֹכֵל וְשׂוֹתָהּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. ח)
הָאוֹכֵל נוֹתֵר. ט) הָאוֹכֵל חֶמֶץ בְּפֶסַח. י) הָאוֹכֵל חֶלֶב. יא)
הָאוֹכֵל דָּם. יב) הָאוֹכֵל פְּגוּל. יג) הַשּׁוֹחֵט קִדְּשִׁים חוּץ
לְעִזָּרָה. יד) הַמַּעֲלֶה קֶרֶבֶן חוּץ לְעִזָּרָה. טו) הַמְּפִטֵם אֶת
שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. טז) הַמְּפִטֵם אֶת הַקֵּטֹרֶת. יז) הַסֹּף בְּשֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה. הֲרִי אֵלוֹ אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ עֲבֻרוֹת שֶׁמְבִיאִין עַל
שִׁגְגָתָן חֲטָאת קְבוּעָה. וְזוֹ הוּא הַקֶּרֶבֶן שֶׁמְבִיא הַשּׁוֹגֵג
בְּאַחַת מֵאֵלוֹ. אִם שָׁגַג בְּעֲבוּדָה זָרָה מְבִיא עִז בֵּת שְׁנַתָּה
לְחֲטָאת וְהִיא הָאֲמוּרָה בְּפָרֹשֶׁת שְׁלַח לָךְ בֵּין שְׁהִיָּה
הַחוּטָא הַדִּיּוֹט אוֹ מֶלֶךְ אוֹ כֹהֵן גָּדוֹל אוֹ מְשׁוּחַ מְלַחֲמָה
הַכֹּל שׁוֹיֵן בְּשִׁגְגַת עֲבוּדָה זָרָה. אֲבָל אִם שָׁגַג בְּאַחַת
מִשָּׂאֵר אַרְבָּעִים וְשִׁתִּים אִם הִיָּה הַדִּיּוֹט מְבִיא שְׁעִירַת
עִזִּים אוֹ נִקְבָּה מִן הַכֹּבָשִׁים וְזוֹ הִיא חֲטָאת שֶׁל אֶחָד מֵעַם
הָאָרֶץ הָאֲמוּרָה בְּפָרֹשֶׁת וַיִּקְרָא. וְאִם הַמֶּלֶךְ הוּא שֶׁשָּׁגַג
בְּאַחַת מֵהֵן מְבִיא שְׁעִירַת עִזִּים לְחֲטָאת. וְאִם כֹהֵן מְשׁוּחַ
הוּא מְבִיא פָר בֶּן בָּקָר לְחֲטָאת וְהוּא נִשְׂרָף כְּמוֹ שְׁנַתְּפָרֵשׁ
שָׁם:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' שגגות פ"א ה"ג

כָּל כְּרִיתוֹת שֶׁבַתוֹרָה חוּץ מִשְׁלֵשׁ כְּרִיתוֹת = שְׂבִאֲרָנוּ אִם
 עָבַר הִיחִיד עַל אַחַת מֵהֶן בְּשִׁגְגָה מְבִיא חֲטָאת קְבוּעָה
 חוּץ מִטָּמֵא שְׂאֵכֵל קֹדֶשׁ וְטָמֵא שְׂנַכְנַס לְמִקְדָּשׁ שִׁשְׁנֵיהֶם
 אֵין מְבִיאִין חֲטָאת קְבוּעָה אֶלָּא קָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד כְּמוֹ
 שִׁיתְבָּאָר :

דף ב :

עין משפט א. ב.

הרמב"ם הל' שגגות פ"ז ה"ג

וְכָל הַיּוֹדֵעַ שֶׁהַיּוֹם שַׁבַּת וְשָׁגַג בְּמִלְאכּוֹת * וְלֹא יָדַע
 שְׂמִלְאכּוֹת אֵלוֹ אֲסוּרוֹת אוֹ שִׁדְעַע שֶׁהֵן אֲסוּרוֹת וְלֹא יָדַע

ב. כסף משנה כל כריתות שבתורה וכו'. חוץ מטמא שאכל קדש וטמא שנכנס למקדש וכו'.
 שם במשנה :

ג. כסף משנה (ב-ג) כלל גדול אמרו וכו'. משנה ר"פ כלל גדול (דף ס"ו:). ומ"ש או שנשבה
 והוא קטן לבין העכו"ם או נתגייר והוא בין העכו"ם. שם רב ושמואל ור"י ור"ל ופסק
 רוב ושמואל וכבר כתבתי הטעם בפ"ב. ויש לתמוה על מ"ש רבינו שנתגייר קטן דאפילו
 גדול נמי אפשר שלא ידע מצות שבת. וי"ל משום דאם נתגייר גדול ודאי שהודיעוהו מצות
 שבת אבל גר קטן שמטבילין אותו ע"ד ב"ד א"צ להודיעו. ומ"ש וכל היודע עיקר שבת וכו'
 וכל היודע שהיום שבת וכו'. שם במשנה. ומ"ש או ידע שהן אסורות ולא ידע שהימים עליהם
 כרת. נתבאר בפ"ב: מצאתי כתוב שנשאל ה"ר אברהם בנו של רבינו על לשון זה בשלמא
 בבא דסיפא לא קשיא לי דהיינו זדון שבת ושגגת מלאכות אלא בבא דרישא לא ידע לה
 לשבת אלא בעשה ואפ"ה חייב על כל אחת ואחת ואנן לא אשכחן זדון שבת אלא בלאו
 מדאותביה לר"ל שישגוג בלאו וכרת מהא דתנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן
 בה מניינא למה לי וכו' והיכי משכחת לה בזדון שבת ושגגת מלאכות בשלמא לר"י דאמר
 כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה דידיע לשבת בלאו אלא לר"ל דאמר עד
 שישגוג בלאו וכרת דידיע לה בשבת במאי ואוקימנא דידיע לה בתחומין ואליבא דר"ע ואי
 ידיעת עשה שמה ידיעה נוקמה כגון שידע לשבת בעשה ולא תידוק מדקאמר ז"ל ולא ידע
 שמלאכות אלו אסורות אבל יודע הוא במלאכות אחרות שהרי חזר ואמר אפילו עשה הל"ט
 בהעלם אחת חייב ל"ט חטאות מכלל שידיעת עשה שמה ידיעה ובתחומין ואליבא דר"ע
 ליכא לאוקומה דלית הלכתא כוותיה ואי אמרת כגון שידע שיש מלאכות אסורות ולא ידע
 שאלו הל"ט הן האסורות אין זה אלא אבות מלאכות דאלת"ה אמאי לא משכחת לה אלא
 בתחומין ואליבא דר"ע נוקמה לשגגת מלאכות כגון שלא ידע שאלו הל"ט הן האסורות
 ומדלא משנינן הכי ש"מ דל"ש הכי ול"ש הכי זדון שבת הוא ולא עוד אלא אפי' תימא

שְׁחִיבִין עֲלֵיהֶן כָּרֶת וְעֹשֶׂה מְלֹאכֹת הַרְבֵּה. חֵיב חֲטָאת
עַל כָּל אֵב מְלֹאכָה וּמְלֹאכָה. אֶפְלוּ עֹשֶׂה הָאֲרָבָעִים חֲסֵר
אַחַת בְּהֶעֱלֵם אַחַת מִבֵּיא שְׁלֵשִׁים וְתִשַׁע חֲטָאוֹת:

הַרְמַב"ם הַל' מַחוּסְרֵי כַפְרָה פ"א ה"ב

עין משפט ג

גַּר שָׁמַל וְטָבַל וְעַדִּין לֹא הֵבִיא קָרְבָּנוֹ ד'. אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא
אָסוּר לֶאֱכֹל בְּקִדְשִׁים עַד שְׁיָבִיא קָרְבָּנוֹ אִינוּ מִמְּחֻסְרֵי
כַפְרָה. שְׁקָרְבָּנוֹ עֲפָבוּ לְהִיּוֹת גַּר גָּמוּר וְלְהִיּוֹת כְּכֹל כְּשָׂרֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִפְּנֵי זֶה אִינוּ אוֹכְלִים בְּקִדְשִׁים שְׁעַדִּין לֹא נֶעֱשֶׂה
כְּכִשְׂרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכִיּוֹן שְׁיָבִיא קָרְבָּנוֹ וַיַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁר
אוֹכְלִים בְּקִדְשִׁים. הֵבִיא פְרֻדָּה אַחַת בְּשַׁחֲרִית אוֹכְלִים
בְּקִדְשִׁים לְעֶרֶב וַיָּבִיא פְרֻדָּה שְׁנִיָּה. שְׁקָרְבָּנוֹ שֶׁל גַּר עוֹלֵת

דס"ל כר"ע הא לא אזלא אלא כר"ל ובבא דסיפא דקאמר ז"ל או שידע שהן אסורות ולא ידע שחייבים עליהם כרת אתי לר"י דאמר כגון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו דאי כר"ל הא אמרת עד שישגוג בלאו וכרת ומייתי לה קרא מאשר תעשינה בשגגה וא"כ ה"ל חדא כר"ל וחדא כר"י. והשיב לעולם ידיעת עשה לא שמה ידיעה ולא פסק אלא כר"י ובבא דרישא לא קשיא שדבריו ז"ל מדוקדקים ולא ידע שמלאכות אלו אסורות ואפשר דידע במלאכות אחרות ודקשיא לך מדאמר בסוף אפילו עשה הארבעים חסר אחת וכו' אבבא דסיפא קאי דאמר או שידע שהן אסורות ולא ידע שחייבין עליהן כרת א"נ ידע לה בתולדות ושגג באבות כולן כגון דידע שהצר בכלי צורה עובר על לא תעשה כל מלאכה שניכרת לו מלאכה זו שהיא מלאכה ושגג באב עצמו שאין המכה בפטיש אסור ולא ניכר לו ענין המלאכה בזו וכן כל כיוצא בזה ולפי זה הפירוק ליכא קושיא אפילו נאמר דאתרי בבי קאי כשאמר אפילו עשה הארבעים חסר אחת. ואפשר לפרוק פירוק אחר כדאמרת כגון שידע שיש בה מלאכות אסורות ולא ידע שאלו הם הל"ט ודקשיא לך א"כ אמאי לא פריק הגמרא הכי אליבא דר"ל טעמא דמילתא משום דר"ש ס"ל עד שישגוג בלאו וכרת ולפיכך נסיב הגמרא אליביה מידי דלית ביה כרת כלל דהוא תחומין ואליבא דר"ע, א"נ חדא מגו תרתי אשמעינן ולא משום דלא פריק בגמרא הכי נימא דכה"ג זדון מלאכות כדאמרת דלעולם אי אפשר שיהיה זדון מלאכות שלפי זה הפירוק המלאכות שידע השבת בהם והם שעלו בדעתו אינם מלאכות כלל דאבות מלאכות ארבעים חסר אחת ותו ליכא ואלו הארבעים חסר אחת שהן מלאכות הרי שגג בהן ולא ידע שהן אסורות לא הן ולא תולדותיהן עכ"ל: ד'. כסף משנה גר שמל וטבל וכו'. שם. ומ"ש הביא פרידה אחת בשחרית וכו'. ברייתא שם. ומ"ש שקרבנו של גר עולת בהמה או שני בני יונה וכו'. גם זה ברייתא שם:

בְּהֵמָה או שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה או שְׁתֵּי תוֹרִים וּשְׁנֵיהֶן עוֹלָה.
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּמַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' הובל ומזיק פ"ה ה"א

הַמוֹסֵר מִמוֹן חֵבְרוּ בְיָדֵי אָנָס חֵיב לְשַׁלֵּם מִן הַיָּפֶה
שֶׁבִּנְכָסָיו. וְאִם מֵת גּוֹבֵיִן מִיּוֹרְשָׁיו כְּשֶׁאָר כָּל הַמְּזִיקִין.
בֵּין שֶׁהָיָה הָאָנָס עֶכְוִ"ם בֵּין שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל הָרִי זֶה הַמוֹסֵר
חֵיב לְשַׁלֵּם כָּל מֵה שֶׁלְקַח הָאָנָס. אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׂא
הַמוֹסֵר וְלֹא נָתַן בְּיָדוֹ אֶלָּא הֶרְגִיל בְּלִבּוֹ:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' הובל ומזיק פ"ז ה"ד

הַכֹּהֲנִים שֶׁפָּגְלוּ אֶת הַזֵּבַח בְּמִזִּיד חֵיבִין לְשַׁלֵּם. בְּשׁוֹגֵג
פְּטוּרִין. וְכֵן הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּפֶרֶת חֲטָאת וּבְכִמֵי חֲטָאת
בְּמִזִּיד חֵיב לְשַׁלֵּם. בְּשׁוֹגֵג פְּטוּר:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"ה הי"ג

כָּל אָדָם שֶׁנִּטְמָא טְמֵאָה שֶׁחֵיבִין עָלֶיהָ כֶּרֶת ^ה עַל בִּיאַת
הַמְּקַדָּשׁ וְאָכַל כְּזֵית מִן הַקְּדָשִׁים בֵּין בְּקִדְשׁ טְהוֹר בֵּין
בְּקִדְשׁ טְמֵא. בְּמִזִּיד הָרִי זֶה נִתְחַיֵּב כֶּרֶת שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא

ה. כסף משנה כל אדם שנטמא וכו'. בר"פ השוחט ומעלה (דף ק"ו) תנן הטמא שאכל בין קדש טמא בין קדש טהור חייב. ומה שהתנה שצריך שיהא חייב על ביאת המקדש אפשר שהטעם מדמקיש קדש למקדש כדאיתא בפרק כל הפסולים (דף ל"ג:). ומ"ש במזיד הרי זה נתחייב כרת וכו' ואם אכל בשגגה מביא קרבן עולה ויורד. משנה בריש כריתות ומפורש בתורה. ומ"ש ומנין שאינו מדבר אלא בטומאת הגוף וכו'. בפ' ב"ש (דף ל"ג:) מייתי לה מקראי אחריני ורבי מייתי לה מהאי קרא ומשמע לרבינו דמהאי קרא משתמע טפי: והיכן הזהיר על עון זה ביולדת וכו'. בפרק כל הפסולין (דף ל"ג:) ובפרק אלו הן הלוקין (דף י"ד) אמר ר"ל הכי ואע"ג דר"י פליג ויליף לה מקרא אחרינא כתב רבינו כר"ל משום דתניא כוותיה:

ז-כ) 'וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה
וְטָמְאָתוֹ עָלְיוֹ וְנִכְרְתָהּ'. וְאִם אָכַל בְּשִׁגְגָה מִבֵּיא קֶרֶבֶן
עוֹלָה וַיִּוֹרֵד. וּמִנֵּיִן שְׂאִינוֹ מִדְּבַר אֱלֹהִים בְּטָמְאָת הַגּוֹף
שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז-כא) 'וְנִפְּשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טָמֵא בְּטָמְאָת
אָדָם אוֹ בַבְּהֵמָה טָמְאָה אוֹ בְּכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר
זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָהּ'. וְהוּא הַדִּין לְשֶׂאֵר
קֳדָשֵׁי מִזְבֵּחַ. וְהֵיכָן הַזְּהִיר עַל עוֹן זֶה בְּיִוְלָדֶת שְׂהָרִי
נֶאֱמַר בָּהּ (ויקרא יב-ד) 'בְּכָל קֳדָשׁ לֹא תִגַּע':